

نابسامانی اجتماعی و تأثیر آن بر سرقت با تأکید بر پدیده مهاجرت (مطالعه موردی: تهران بزرگ)

حنانه درشتی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۳/۱۵

از صفحه ۶۶ تا ۸۶

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تعیین عوامل نابسامانی اجتماعی و تأثیر آنها در سرقت است. در واقع رشد شتابان جمعیت، شهر را کانون مسایل اجتماعی می نماید و سامان اجتماعی شهر را با تغییرات سریع و بی نظمی مواجه می کند که عامل بسیاری از جرایم از جمله جرم مورد بررسی ما است. روش اصلی این پژوهش پیمایشی است. برای نمونه گیری در این تحقیق از روش نمونه گیری اتفاقی ساده استفاده شده است که یک روش غیر احتمالی است. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران برابر با ۱۴۶ نفر از زنان و مردان شهر تهران ساکن در مناطق حاشیه مهاجر نشین حاشیه تهران است. برای جمع آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه با کمک نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شده است. در این پژوهش عامل مهاجرت بیشتر از سایر عوامل بر سرقت تأثیر داشت. برای اجتناب از تأثیر عوامل نابسامانی در جرم مورد بحث ما لازم است از مهاجرت های غیر ضرور، و با تنوع جمعیتی، همچنین سکونت های قومی در مناطق شهر با مشوق های مختلف جلوگیری شود. حل مشکل اجاره نشینان و خانه دار کردن آنها به حل مشکل کمک می کند.

واژگان کلیدی: نابسامانی اجتماعی، جرم، سرقت، مهاجرت

مقدمه

سرقت یا دزدی یکی از رایج‌ترین جرایم در همه جوامع و مخصوصاً جوامع شهری است. تردیدی نیست که وقوع جرم در مناطق شهری رو به فزونی نهاده است و به همین دلیل ترس و دلهره افراد جامعه از قربانی شدن جرم نیز به موازات آن افزایش یافته است. بر همین اساس توجه زیادی به مبحث وقوع جرم در مناطق شهری توسط محققین در نقاط مختلف دنیا صورت گرفته است. این توجه تا حدودی بدین دلیل است که ترس از جرم تأثیر قابل توجهی بر کیفیت زندگی دارد. کیفیت زندگی یکی از مهمترین مسائل پیشروی جهان امروز و از مباحث اساسی در تکوین سیاستگذاری اجتماعی محسوب می‌شود که موضوعاتی چون رفاه، ارتقاء کیفیت زندگی سلامت محور، رفع نیازهای اساسی، زندگی رو به رشد و رضایتبخش، نودوستی و از خودگذشتگی در میان جماعات را در بر می‌گیرد. وقوع جرم می‌تواند پیامدهای ناخوشایندی برای افراد داشته باشد و احساس بی‌اعتمادی، عدم امنیت و آسیب‌پذیری را در افراد ایجاد نماید. البته پیامدهای جرم تنها به سطح فردی محدود نشده. وقوع جرم می‌تواند در سطح اجتماعی نیز پیامدهای منفی را به همراه دارد (هال، ۲۰۱۶: ۲۳) اجتماعات را تجزیه کند و توان مقابله اثربخش با فعالیتهای مجرمانه را کاهش دهد. اشاعه ترس از جرم سرقت جرم منجر به رفتارهایی می‌شود که برهم زنده کل اجتماع است، پدیده‌های است که همزمان بر هم زنده امنیت مالی و جانی دیگری می‌باشد؛ به عبارت دیگر سارق با ارتکاب سرقت سعی میکند وضعیت خود را با تجاوز به مال دیگری بهبود ببخشد. ایجاد حس تهدید مالی و جانی در افراد جامعه ضمن آنکه تا حد زیادی انگیزه آنان را برای تلاش و کسب دارایی و ثروت مشروع تضعیف میکند، موجب افزایش هرج و مرج در مناسبات و روابط اجتماعی و به دنبال آن تزلزل در بنیانهای نظم عمومی و تقویت نابسامانی اجتماعی نیز هست. رفع نیازهای فردی و جمعی به هر شیوه ممکن است از طریق تجاوز به اموال غیر و همچنین انتخاب «الگوی سرقت» به عنوان شیوه‌ای برای تقویت خرده فرهنگ‌های بزهکاری، ظهور و شیوع سایر جرائم می‌باشد. در واقع وقوع جرم می‌تواند پیامدهای ناخوشایندی برای افراد داشته باشند و احساس بی‌اعتمادی، عدم امنیت و آسیب‌پذیری را در افراد ایجاد نماید البته پیامدهای جرم تنها به سطح فردی وارد نشده و در سطح اجتماعی هم پیامدهای منفی به همراه دارد. (مقیمی، ۱۳۹۶: ۱۴۹)

بیان مسئله

پژوهش و مطالعه اجتماعی پیرامون نابسامانی اجتماعی به صورت تحقیق علمی از ۸۰ سال پیش آغاز شده است، البته در آن زمان پژوهش کمتر جنبه واقع‌بینانه داشته است، ولی پس از مدتی پژوهشها بر شالوده صحیح‌تری استوار شدند. یکی از پیامدهای نابسامانی اجتماعی پدیده سرقت می‌باشد. سرقت از جمله جرائمی است که سابقه دیرینه در زندگی انسان دارد و می‌توان گفت پیشینه آن از هنگام شروع زندگی جمعی و تحقق مفهوم مالکیت بوده و همواره مورد تقبیح و مجازات بوده است. از دیرباز که کاروان زندگی بشر در مسیر نظم و قانون قرار گرفته، سرقت در زمره رفتار ناپسند و ممنوع قرار داشته است. به دلیل سهولت نسبی ارتکاب سرقت در مقایسه با جرائمی چون کلاهبرداری و محسوس بودن سودبه دست آمده از آن، بخش فراوانی از جرائم ارتكابی

در کشورهای مختلف به آن اختصاص دارد. امروزه در بیشتر کشورهای جهان به دلیل تنوع و گستردگی سرقت، مجازات‌های متفاوتی نیز برای هر یک در نظر گرفته شده است، مانند: سرقت ساده، سرقت توام با آزار، سرقت از منازل مسکونی، سرقت در شب، سرقت از بانکها و صرافیها و سرقت از مغازه‌ها. در قوانین کیفری ایران، از هنگام تصویب قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۵۲ تا زمان تصویب قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵، مقررات مربوط به سرقت، دچار دگرگونی‌های فراوانی شده است و به دنبال تغییرات پدید آمده، پرسشها و ابهاماتی درباره تعریف سرقت و مقررات آن و ربودن مال غیر و تفاوت آن با سرقت بوجود آمده است.

بخش بزرگی از جمعیت کشور ما، ساکن شهرها، از جمله شهرهای بزرگ مانند تهران هستند که معمولاً از نظر فرهنگ، زبان و قومیت تنوع زیادی دارند. به طوری که شهردار تهران در مصاحبه با روزنامه ایران در ۱۹ آذر ۹۸ از افزایش ۱۸ درصدی رشد سکونت در حاشیه‌های پایتخت خبر داد. او اگر چه به آمار مشخصی در این زمینه اشاره نمی‌کند و معتقد است که در این زمینه کار مطالعاتی مشخصی انجام نشده، اما به «ایران» می‌گوید که بیش از ۷۰ درصد ساکنین مجموعه شهری تهران، حاشیه نشین هستند و از استان‌های مختلف مثل لرستان، ایلام، کرمانشاه و خوزستان به این نقطه مهاجرت کرده اند. مسئله‌ها و مشکل‌های شهرنشینی^۱ در مورد تهیه مسکن، گذران زندگی و رقابت برای زندگی بهتر و سود بیشتر، تحرک و سرعت بالایی به جمعیت^۲ می‌بخشد و ناهمگونی فرهنگی^۳ را عمیق تر می‌کند. رشد شتابان شهرها و نبود برنامه برای جمعیت اضافه شده، در واقع عدم آمادگی جامعه برای پذیرش آنها، شهرهای بزرگ را کانون مسئله‌ها و مشکل‌های اجتماعی^۴ و اقتصادی می‌نماید و سامان اجتماعی^۵ شهرها را با تغییرهای سریع روبرو کرده و بی‌نظمی‌های ایجاد شده می‌تواند عامل بسیاری از جرم‌ها از جمله سرقت بوده یا آن‌ها را تشدید کند. در شهرهای پر جمعیت که قوم‌ها، زبان و دین‌های گوناگونی دارند و هنجارهایشان مختلف و متعدد است، نظام خانواده و خویشاوندی^۶ آنها گسیخته و متلاشی می‌شود جرم‌هایی مانند، سرقت^۷ از افزایش مسئله‌واری برخوردار می‌شود. وقتی سیل مهاجران روستایی و شهرهای کوچک به این مجموعه اضافه می‌شوند، سرعت رشد جمعیت افزایش می‌یابد. محدوده جغرافیایی جمعیت متحرک و متعدد می‌شود و ضعف امکانات و خدمات رفاهی، عدم حمایت‌های مادی و اخلاقی از آن‌ها این مشکل‌ها را تشدید می‌کند. با این وضعیت دامنه مشکل‌ها، معضل‌های اقتصادی، اجتماعی و امنیتی پیچیده‌تر می‌گردد. کشور ایران در چند دهه اخیر، با مهاجرت‌های روستایی و مهاجرت از شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ

- 1-Urbanization
- 2-Population
- 3-Cultural unstandardised
- 4-social problem
- 5-Social order
- 6-Familly and kinship order Fracture
- 7-Theft

مواجهه بوده است، که در نتیجه به افزایش جمعیت، تراکم جمعیت^۱ و گوناگونی قومیت‌ها^۲ در شهرهای بزرگ منجر شده است همچنین مرکزهای شهری ناهماهنگ است و تمرکز و تراکم شدید در برخی از شهرها، ناهمگونی فرهنگی، مسئله‌های اجتماعی، ناموزونی نظام و شبکه شهری و بالاخره عدم تعادل سلسله مراتبی شهری را در پی دارد. عدم تجانس فرهنگی و نابسامانی اجتماعی، مشکل‌های قانون شکنی و جرم^۳ را به همراه دارد، پس برای جلوگیری از مشکل‌های فراوان اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و بوم شناختی شهرهای بزرگ، بررسی کمی و کیفی این شهرها از اهمیت زیادی برخوردار است. تراکم بیش از حد جمعیت، تعارض فرهنگ^۴، بیکاری^۵ و شغل‌های فریبنده^۶، بی نظمی^۷ و بی ثباتی^۸، احتمالاً منجر به مسئله‌های دیگری چون سرقت می‌گردد.

امروزه مهاجرت بی رویه، نه تنها بار شهرهای پیر تراکم و مهاجر پذیر را برای عرضه مسکن، غذا، کار و خدمات عمومی سنگین کرده است بلکه روستاها و شهرهای کوچک را از وجود افراد نسبتاً کارا خالی کرده است. رشد اجتماعی و اقتصادی این منطقه‌ها را دشوار کرده است و به بیکاری، فقر و افزایش مسئله‌های اجتماعی دامن زده است.

تراکم جمعیتی یعنی جمعیت بالا در تهران، بالا بودن بعد خانوارها و تراکم بالای جمعیت در کوچه‌ها و محله‌ها، موجب پایین آمدن سطح زندگی می‌شود. گوناگونی قومیت‌ها و ناهمگونی فرهنگی و اجتماعی، نیز موجب پایین آمدن میزان توافق در عمل به قانون‌ها و مقررات می‌شود. در حال حاضر این کلانشهر با جمعیت ۱۳۲۶۷۶۳۷ نفر، بیست و چهارمین شهر پر جمعیت جهان و پر جمعیت‌ترین شهر باختر آسیا به شمار می‌رود. (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵) مهاجرت به تهران به حدی است که شهر تهران بزرگ‌ترین مبدا و مقصد مهاجران در کل کشور ایران است. مسئله‌های مربوط به مهاجرت، رشد جمعیت، نبود امکانات مناسب و بحران ساخت و ساز، موجب بالا رفتن نرخ اجاره بها شده و از طرف دیگر بالا بودن هزینه‌های ساخت و ساز منجر به بدون مسکن ماندن عده زیادی از مردم شده است. همینطور، از نظر صنعتی و کار و شغل مرکزهای زیادی برای جذب جمعیت مهاجر در حال افزایش وجود ندارد. بدی آب و هوا باعث شده که اکثر مهاجرهای در حال افزایش در کارهای دلالی و واسطه‌گری مشغول شوند. به نظر می‌رسد که مشکل‌های اقتصادی و بیکاری، جمعیت را به سکونت در منطقه‌های خاصی می‌راند. گوناگونی قومیت و سکونت مهاجرها با قومیت‌های مختلف و با جمعیت زیاد در منطقه‌های مخصوص، خرده فرهنگ‌های زیادی را به وجود آورده است.

رشد سریع جمعیت، فقر و بیکاری و... همه و همه باعث می‌شوند که بسیاری از افراد جامعه به ناچار به حاشیه

1-Population density

2-Ethnicity diversity

3-Crime

4-Cultural conflict

5-Unemployment

6-Liar Jobs

7- disorder

8-Unstable

شهرها کشانده شوند و از روی اجبار و فقر شدید در سکونت گاههای زیر استاندارد، زندگی کنند. حاشیه‌نشینی^۱ یا زاغه‌نشینی و قصبه‌نشینی یا گتونشینی تهدید کننده‌ترین شکل آن است. فقر و نابرابری اجتماعی، نداشتن مسکن مناسب با توجه به تراکم بالای افراد و جمعیت زیاد خانواده، کوچه و محله، نابسامانی و نظام گسیختگی خانواده و جامعه را در بر دارند. در بسیاری از نظریه‌ها و فرضیه‌های جرم‌ها و هنجارشکنی این عمل‌ها مطرح هستند. در این پژوهش ما این ایده را پی می‌گیریم که رشد شتابان جمعیت، مهاجرت‌های بی‌رویه، حاشیه‌نشینی، و... به نابسامانی اجتماعی در شهر منجر می‌شود. این مسئله‌ها به مسئله‌ها و معضل‌های اساسی تری چون سرقت منتهی می‌شود. در این پژوهش ما جرم سرقت در ارتباط با نابسامانی‌های یاد شده قرار خواهیم داد. در جدول‌های شماره ۱ و ۲ به ترتیب، ابعاد و شاخص‌های نابسامانی اجتماعی و ابعاد و شاخص‌های جرم سرقت گردآوری شده‌اند.

جدول شماره ۱: ابعاد و شاخص‌های نابسامانی اجتماعی

مفهوم	بعد	معرف‌های درجه اول	معرف‌های درجه دوم (کلی)	معرف‌های برگزیده
نابسامانی اجتماعی	تحرک جغرافیایی	رشد جمعیت	شهرنشینی مهاجرت زاد و ولد	میزان شهرنشینی میزان مهاجرت میزان زاد و ولد
	فقر	ضعف اقتصادی بعد خانواده	درآمد پایین گسترده‌گی خانواده	میزان سرباری درآمد پایین بعد خانواده
	بیکاری	بی شغلی	اخراج نداشتن شغل	اخراج نداشتن شغل
	تعدد هنجاری	زبان دین قومیت	همسایگان مختلف کثرت زبان و قومیت در خانواده و محله	پدر و مادر از قومیتها و زبانهای مختلف پذیرش زبانهای غالب برای جامعه پذیری
	تحرک در همسایگی	تغییر محله تغییر همسایه		
	فقدان والدین «گسست خانواده»	طلاق مرگ و میر	مرگ والدین طلاق آنها اعتیاد آنها	

جدول شماره ۲: ابعاد و شاخص‌های جرم سرقت

مفهوم	بعد	معرف‌های درجه اول	معرف‌های درجه دوم (کلی)	معرف‌های برگزیده	
جرم سرقت	سرقت اسناد	جعل	جعل اسناد مالی جعل اسناد هویتی	جعل چک و پول جعل اوراق هویتی مثل شناسنامه و کارت ملی و پایان خدمت و...	
		کلاهبرداری	معامله صوری و بدون پشتوانه و...	خرید و فروش موال مسروقه خرید و فروش بدون مجوز اموال دیگران	
	دله دزدی	جیب بری	ربودن قاپیدن بلند کردن	کیف قاپی جیب زنی بلند کردن اموال	
	دزدی‌های جدید	دزدی اتومبیل	اوراق کردن تغییر شماره	دزدیدن ضبط صوت دزدیدن تایرها	دزدیدن طلا و جواهرات دزدیدن با اطلاعات قبلی کور دزدی
		دزدی موتور سیکلت			
	دزدی از اماکن	دزدی از منازل	دزدیدن اشیاء گران قیمت دله دزدی	دزدیدن طلا و جواهرات دزدیدن با اطلاعات قبلی کور دزدی	دزدیدن طلا و جواهرات دزدیدن با اطلاعات قبلی کور دزدی
دزدی از مغازه‌ها					

اهمیت و ضرورت

جامعه‌های شهری در ایران به ویژه در شهر مورد بررسی ما با مسئله‌ها، بحران‌ها و آسیب‌های جدی مواجه اند. بنظر می‌رسد نابسامانی و گسیخته شدن نظم اجتماعی، دگرگونی‌های مجرمانه‌ای را برای افراد، خانواده‌ها و جامعه در بر دارد.

گوناهگونی جمعیت و تراکم آن و تنوع ساختارهای فرهنگی و گوناگونی قومیت، نژاد و زبان و در نتیجه تنوع و تحرک فیزیکی با سرعت بالا و اختلاف ارزشها و هنجارها منجر به رفتارهای مجرمانه می‌شود. پس نیاز به بررسی مسئله‌های اجتماعی و به ویژه مسئله‌های جامعه شهری و نابسامانی در سازمان اجتماعی شهر حس می‌شود.

مسئله‌های اجتماعی همچون مهاجرت بی‌قواره، رشد شتابان جمعیت، تحرک بالا در سکونت و همسایگی و بسیاری از مسئله‌ها اگر مورد توجه و مطالعه قرار نگیرند تبدیل به مسئله‌ها و معضله‌ها و آسیب‌ها جدی‌تر می‌شوند، چنانچه بسیاری از افراد و گروه‌های اجتماعی به دلیل بی‌توجهی به مسئله‌های ناشی از شاخص‌های نابسامانی اجتماعی، گرفتار جرم هستند. دست کم، در این مطالعه ما در پی آرایه و آزمون پیش فرض‌هایی هستیم که با جرم‌های مورد مطالعه ما یعنی سرقت در ارتباطند.

حل مسئله‌های اجتماعی پیچیده‌ای چون مهاجرت بی‌رویه روستایی‌ها به شهرها، بیکاری، فقر و افزایش بی‌رویه جمعیت وحاشیه نشینی در نتیجه جرم‌هایی چون اعتیاد به مواد، سرقت و... با مطالعه‌های جامعه‌شناختی و مطالعه مسئله‌های اجتماعی، معضله‌ها و آسیب‌های اجتماعی امکان پذیر است. این جرم‌ها و جرم‌های دیگر مانند بیماری‌هایی هستند که اگر زمینه‌های بروز و ظهور آنها مطالعه نشود امکان همه‌گیر شدن آنها در بین افراد، خانواده‌ها، محله‌ها، شهرها و جامعه وجود دارد. در صورت نبود مقابله، امکان ارتقا آنها به مسئله‌ها و مشکل‌های وخیم‌تر وجود دارد. فراتر از این سطح، می‌توان در پی پیشگیری از نابسامانی‌ها و در نتیجه جرم‌ها برآمد و شعار پیشگیری مقدم بر درمان را وجهه همت قرار داد و راه گسترش جرم‌ها، و ناهنجاری‌های اجتماعی را با اطلاعات کافی و تبیین‌های علمی جامعه‌شناختی بست. مهاجر پذیری این شهر، بیشتر با انگیزه‌های کسب علم، کار از یک سو و فرصت‌های فراروی افراد جستجوی کار برای آرایه خدمات مختلف به این شهر، موجب مهاجرت‌های با انگیزه‌های مختلف و ویژگی‌های متمایز فرهنگی شده است که این نابسامانی‌های ناشی از ازدیاد جمعیت، تراکم سکونتی و تحرک آن و تعدد قومیت و تضاد هنجاری را در تأثیر بر روی جرایم تقویت می‌کند.

اهداف تحقیق

تعیین رابطه میان سرقت با مهاجرت و افزایش جمعیت و توسعه شهرنشینی، با گوناگونی قومیت، با نرخ بیکاری، با فقر، با تحرک مسکن و نظام خانواده و خویشاوندی، اهداف اصلی این تحقیق هستند.

سؤال اصلی تحقیق

نابسامانی اجتماعی و شاخص‌های آن چه تأثیری در سرقت، با تاکید بر پدیده مهاجرت در شهر تهران دارد؟

روش تحقیق

روش این پژوهش پیمایشی است. برای نمونه‌گیری در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شده است که یک روش غیر احتمالی است. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران برابر با ۱۴۶ نفر از زنان و مردان شهر تهران ساکن در مناطق حاشیه مهاجر نشین حاشیه تهران است. از روش اسنادی نیز برای داده‌های سرشماری‌ها، سالنامه‌ها و آمار جرم‌ها بهره برده شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه با کمک نرم افزار **spss** تجزیه و تحلیل شده است. نتایج آن با استفاده از جداول در

بخش توصیفی، با هدف نمایش چگونگی توزیع جامعه نمونه بر اساس متغیرهای مورد مطالعه و در بخش تبیین، نتایج حاصله با هدف یافتن روابط بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته از طریق ضریب همبستگی پیرسون ارائه شده است. برای تعیین میزان پایایی از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب آلفای کرونباخ متغیر وابسته سرقت ۸۴ درصد و متغیر مستقل نابسامانی اجتماعی ۶۶ درصد و ضریب آلفای کرونباخ بقیه متغیرهای مستقل بالای ۷۰ درصد بوده است که از نظر آماری معنادار محسوب می‌شود.

پیشینه تحقیق

اسپرینگر و مدیا در سال ۲۰۱۶ پژوهشی «با عنوان سازمان یافتگی اجتماعی متمایز، کنش جمعی و جرم» انجام می‌دهند و سعی در انطباق نظریه سازمان یافتگی با رفتارهای خیابانی دارند. مفهوم تمایز سازمان یافتگی اجتماعی، در دریافت جامعه شناختی از نظریه روان شناختی اجتماعی در ارتباطی دگرگونه است. سازمان یافتگی اجتماعی متمایز یک مجموعه ساختاری ایستایی است که میزان جرم‌ها را در بین گروه‌ها به عنوان یک مجموعه کنش جمعی پویا و تغییرهای میزان جرم را در گذر زمان توضیح می‌دهد؛ سپس، در این پژوهش قصد ترکیب مکانیزم‌های نظری و مدل رفتار جمعی، شامل ارتباط شبکه اجتماعی، چهارچوب کنش جمعی و آستانه مدل‌های کنش جمعی دارند و نویسندگان سعی دارند که مثال‌هایی از تحرک اجتماعی، همسایگی و تأثیر جمعی را در رفتار خیابانی مجرمانه بچینند.

جان هدج (۲۰۱۳) در پژوهشی که با عنوان «دزدی ماشین (بررسی دزدی تایلر و موتور ماشین در کوی تامس)» انجام دادند. مهمترین نتیجه‌های آن عبارتند از این که سند درستی برای دزدی تایلرها به وسیله مجرم‌های جوان وجود ندارد. بیشتر مردم، این بزه را به جوانها نسبت می‌دهند در حالی که، بیشتر دزدها افراد پیرتر هستند. بخش قابل توجهی از مرتکب‌های دزدی مرد بودند و بیشتر جوانهای دزد تایلر ماشین برای دسترسی به مواد مخدر به این دزدی دست می‌زدند.

مهدی مقیمی (۱۳۹۶) تحقیقی با عنوان تأثیر کیفیت زندگی بر جرم سرقت در سال ۱۳۹۶ در فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی انجام داد و با روش پیمایشی بر روی ۴۳۲ نفر از سارقانی که در زمان انجام پژوهش در زندان تهران بزرگ در حبس بوده‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین متغیرهای مستقل تحقیق شامل درآمد، تحصیلات، رضایت از وضع موجود زندگی و نابسامانی اجتماعی با متغیر وابسته پژوهش ارتکاب سرقت رابطه معنی داری وجود دارد.

غلامرضا تاجبخش (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان بررسی عوامل موثر بر ارتکاب به جرم (مطالعه موردی: زندانیان زندان عادل آباد شیراز) در سال ۱۳۹۱ در فصلنامه دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر انجام شده است، با استفاده از روش پیمایش در صدد بررسی عامل اجتماعی جرم و تکرار آن پس از سپری نمودن محکومیت است که چگونه عوامل اجتماعی شرایط را برای ارتکاب اعمال مجرمانه فراهم می‌کند.

مبانی نظری تحقیق

نظریه‌های مبنايي که مرتبط با موضوع این تحقیق عبارتند از :

- جامعه‌شناسی شهری^۱ در ارتباط با جامعه‌شناسی کجروی^۲: جامعه‌شناسی شهری در قرن ۱۹ و بعدها در قرن ۲۰ همزمان با شکل‌گیری و رشد سریع شهرها در امریکا و اروپا شکل گرفت. جامعه‌شناس‌ها و نویسندگانمانند امیل دورکهایم، ماکس وبر^۳، فردیناند تونیس^۴ و جرج زیمل^۵ در باره تماس اجتماعی^۶ و روابط اجتماعی^۷ در شهر و شهرنشینی فرضیه‌سازی کردند(کیلوری و دیگران، ۱۷: ۲۰). آنها همبستگی‌های قوی اجتماعی، همانند سازی^۸ در تعامل اجتماعی و علاقه روان‌شناختی در رواج شهر را نقطه آغاز کار خود قرار دادند. این موضوع به وسیله جامعه‌شناس‌های مکتب شیکاگو اوج گرفت. این مکتب در امریکا شکل گرفت؛ چرا که به آنجا ارتباط داشت، پس پژوهش‌های بیشتری در آنجا شکل گرفت. حال در قرن بیست و یکم، رشد نرخ شهر و توسعه آن در جهان و میانگین آن در آمریکا و اروپا و همه جامعه‌های شهری در قاره‌های دیگر به مراتب افزایش یافته است. شهرنشینی و شهر بستر مشکلات زیادی است. در پژوهش حاضر نیز جامعه‌شناسی شهری و جامعه‌شناسی کجروی دو حوزه در گیر هستند. در این پژوهش این دو حوزه در ارتباط با هم بررسی شدند. متغیرهای مستقل و عامل‌های تاثیرگذار در سرفت، ریشه در مشکل‌های شهری و شهرنشینی دارند.

- نظریه سازمان‌یافتگی اجتماعی^۹: نظریه نابسامانی اجتماعی در سالهای اخیر با تجدید نظر و علاقه روبرو شده است و نیز این علاقه به جرم و بزهکاری گرایش پیدا کرده است. در گذشته به نظریه نابسامانی اجتماعی زیاد انتقاد می‌شد. انتقادها متوجه ثبات موجود و قابل تصور در الگوهای منطقه‌ای این نظریه بود، به این دلیل که اندازه‌گیری جرم جدا از اندازه‌گیری ساخت و نتیجه‌های آن تصور می‌شد. (ستوده، ۱۳۹۴: ۲۵)

- 1-Urban Sociology
- 2- Deviance Sociology
- 3-Max weber
- 4-Ferdinand Tonnies
- 5-Georg Zimell
- 6-Social Contact
- 7-Social relation
- 8-Assimilation
- 9-social disorganization Theory

در نظریه ویرث^۱ (۱۹۶۴) سه مفهوم بزرگی^۲، تراکم^۳ و ناهمگونی^۴ ویژگی‌های اصلی شهر در نظر گرفته می‌شوند. دو مفهوم اول و دوم بوم شناختی هستند و مفهوم سوم جامعه شناختی است که از دو مفهوم پیشین نتیجه می‌شود. بزرگی یک جامعه باعث افزایش تنوع در جمعیت می‌شود. هرچه جمعیت بزرگ‌تر باشد، جدایی‌های فضایی بر مبنای نژاد، قوم و منزلت بیشتر خواهد شد. جدایی فضایی در شهر، باعث سست شدن پیوندهای همسایگی و احساساتی می‌شود که جامعه‌های کوچک از آن برخوردارند. ضعیف شدن این پیوندها، باعث تقویت رقابت و ضرورت حضور نظارت رسمی می‌گردد (ممتاز، ۱۳۹۷، ص. ۱۳۹). کنش‌های متقابل در گروه‌های بزرگ ابزاری می‌شود، یعنی افراد بر مبنای هدف‌های خاص با هم کنش دارند. این ویژگی‌های شهر باعث می‌شود روابط زودگذر توأم با گمنامی باشند. در حالی که، فرد در این نوع روابط میزانی از آزادی از قیدها، روابط شخصی و عاطفی پیدا می‌کند، اما از طرف دیگر پیمان‌های خود به خود، احساس تعلق، وابستگی و مشارکت نزدیک را از دست می‌دهد. زندگی و کار در کنار جمعیت بزرگی که هیچ نوع پیوند احساسی و عاطفی ندارد، در ضمن حس رقابت و استثمار متقابل را افزایش می‌دهد در عین حال باعث پیدا شدن یک نوع دیدگاه نسبی‌گرا که مبنای پیدایش عقلانیت در جامعه شهری است اما، زندگی جدای افراد از یکدیگر باعث احساس انومی و بی‌سازمانی شخصیتی می‌گردد (ویرث، ۲۰۱۶: ۵۳).

- تراکم: مداخلات پیشگیری از جرم بر اساس مکان و زمان می‌تواند پتانسیل‌های پیشگیری را به منظور کاهش بزهکاری افزایش دهد. (قاضی خانلو ثانی، ۱۳۹۸: ۳) تراکم نیز مورد توجه ویرث بوده است و از جمله ویژگی‌های منطقه شهری به حساب می‌آید. در شرایط جمعیت مترکم، نیاز به تخصصی شدن و تمایز یافتن بیشتر می‌شود و پیچیدگی ساخت اجتماعی هم به همان ترتیب افزایش پیدا می‌کند که در این مورد ویرث به نظریه‌های داروین و دور کیم اشاره می‌کند و در بعد ذهنی از دیدگاه زیمل بهره می‌برد و می‌گوید که تماس‌های نزدیک تعدادی بی‌شمار فاصله را در روابط اجتماعی افزایش می‌دهد. محیط شهری رابطه خود را با اشیاء بیشتر و با فرد کمتر می‌کند. در محیط شهری افراد مرتب در معرض تناقض‌ها قرار دارند. به طور مثال، ثروت و فقر، تجمل و سادگی، هوشمندی و نادانی، نظم و بی‌نظمی، رقابت بر سر فضا باعث می‌شود که هر منطقه به فعالیتی تخصیص یابد که بیشترین سود را به همراه دارد. مکان کار از مکان سکونت کاملاً جدا می‌شود؛ چون نزدیک بودن مکان صنعت آن منطقه را برای سکونت نامطلوب می‌سازد. تراکم جمعیت، ارزش زمین، زیبایی و پاکیزگی هوا مطلوب بودن یک منطقه را مشخص می‌سازد. در نتیجه نوع کار، درآمد، نژاد، قومیت، سلیقه و تعصب از جمله عامل‌هایی هستند که منطقه‌های مسکونی را از یکدیگر جدا می‌سازد. ناهمگونی، بر اثر بزرگی و تراکم جمعیت پدید می‌آید. کنش‌های متقابل در

1-wirth

2- size

3-density

4-Heterogeneous

جامعه ناهمگون، تمایزهای جامعه ساده را مبدل به قشربندی بسیار پیچیده می‌کند، و ساخت جامعه شهری از نظر قشر بندی با جامعه‌های ساده بسیار متفاوت است. با این حال، تماس میان افراد با سابقه‌های فرهنگی گوناگون منتهی به تنوع و پرورش فکر و پدیده جهان وطنی می‌گردد که حامی جامعه شهری است و باعث تحرک بیشتر جغرافیایی و اجتماعی طبقاتی می‌گردد و فرصت‌های بیشتر و گسترده‌تر پدید می‌آید (حقیقتیان، ۱۳۹۱: ۳۹).

- نظریه محرومیت نسبی: چنانچه در راه دستیابی افراد به اهداف و خواسته‌هایشان مانعی ایجاد شود؛ آنان دچار محرومیت نسبی شده و نتیجه طبیعی و زیستی این وضع، آسیب رساندن به منبع محرومیت است. بدین ترتیب، محرومیت نسبی نتیجه تفاوت درک شده میان انتظارات ارزشی (خواسته‌ها) و توانایی‌های ارزشی (داشته‌های) افراد است. تد رابرت گرمحرومیت نسبی یعنی درک تفاوت میان انتظارات ارزشی و توانایی‌های ارزشی افراد، ممکن است بر اساس مقایسه وضعیت فعلی فرد با گذشته خود، آرمانهای انتزاعی یا معیارهایی که توسط یک رهبر یا یک گروه مرجع طراحی شده‌است (ایدئولوژی) و ارجاع به گروه‌های دیگر، شکل گیرد.

محرومیت نسبی موجب بروز نارضایتی در افراد می‌گردد و نارضایتی محرکی کلی برای اقدام علیه منبع محرومیت است. گرایش به واکنش پرخاشجویانه در انسان بخشی از ساخت زیست شناختی اوست و در انسانها و حیوانات تمایل زیست شناختی و ذاتی برای حمله به عامل سرخوردگی وجود دارد. پاسخ‌های پرخاشجویانه تنها زمانی شکل می‌گیرند که سرنخی از بیرون آنها را تحریک کند. در خشونت‌های سیاسی پس از شکل‌گیری محرومیت نسبی و نارضایتی، چنانچه حکام سیاسی از طرف مردم عامل محرومیت شناخته شوند خشونت جمعی شکل سیاسی به خود گرفته و پرخاشگری منبعث از سرخوردگی معطوف به ضربه زدن علیه منبع محرومیت می‌شود (دلیری، ۱۳۹۲: ۸۱۳).

- ناهمگونی: در جامعه ناهمگون شهری، تولیدها به شکل استاندارد در می‌آیند و هم شکل می‌شوند؛ چون باید جوابگوی نیازهای شهروند‌های معمولی باشند. (شارع پور، ۱۳۹۲: ۸۰) وسایل ارتباط جمعی نگرش کم و بیش مشابهی در میان افراد ایجاد می‌کند. اما روابط اجتماعی غیر مشخص در چهارچوب‌های مشخص و از پیش تعیین شده واقع می‌گردد؛ یعنی فردیت در جامعه روستایی به علت فشار گروه کوچک و سنت‌ها از بین می‌رود، اما در جامعه شهری ویژگی‌های فردی در شهر فرهنگ توده وار و از طریق رسانه‌های گروهی تحت تأثیر قرار می‌گیرد. (سهراب زاده، ۱۳۹۳: ۴۳) نهادهای شهری که پاسخگوی جامعه توده وار هستند، دیگر نمی‌توانند تفاوت‌های خاص افراد را در نظر گیرند، بلکه باید طوری سازمان یابند که جوابگوی خواسته‌ها و استعدادهای عده زیادی باشند. به این ترتیب، افراد خاص به ناچار تابع جمع می‌گردند. جریان‌های سیاسی که در شهر ظاهر می‌شوند نیز تحت تأثیر تبلیغات رسانه‌های گروهی نوین قرار دارند. در نتیجه اگر فرد بخواهد در آنها شرکت کند به ناچار باید بخشی از فردیت خود را فراموش کند. البته محیط شهری به علت جمعیت زیاد، متراکم و ناهمگون بودن، آزادی به فرد می‌دهد که می‌تواند ویژگی‌های اندیشمندانه خود را

توسعه دهد. فرصتی که فقط در شهر در اختیار فرد قرار می‌گیرد. شهری شدن به عنوان شیوه زندگی را می‌توان از دیدگاه تجربی از سه نقطه نظر مورد بحث قرار داد:

- ۱- ساخت فیزیکی که از جمعیت، تکنولوژی و نظم بوم شناختی تشکیل شده است،
- ۲- نظام سازمان‌های اجتماعی که شامل ساخت اجتماعی نمادها و الگوهای روابط اجتماعی معمول می‌گردد.
- ۳- مجموعه‌ای از گرایش‌ها، و شخصیت‌های افراد که در فعالیت‌های جمعی شرکت می‌کنند و تحت تأثیر مکانیسم‌های نظارت اجتماعی قرار دارند (ممتاز، ۱۳۹۷: ۱۴۳).

رابرت پارک^۱ (۱۹۱۶) جامعه را به اورگانیزم تشبیه می‌کند. مفهوم‌هایی مانند انطباق، تکامل اجتماعی - کارکرد هنوز هم در جامعه‌شناسی متداول است. تسلط، هجوم و استقرار و همزیستی از مفهوم‌های مورد استفاده وی بود. او به تفاوت محیط اجتماعی با محیط طبیعی آشنا بود به همین دلیل سازمان اجتماعی را به دو بخش تقسیم می‌کند: فرهنگی و زیستی، او با اینکه تحلیل سطح فرهنگی را دشوار و پیچیده دانست اما به نظر او سطح فرهنگی متأثر از سطح زیستی است. (گیلبرت، ۱۳۹۵: ۲۱۲) در واقع سطح زیستی زیربنای سطح فرهنگ است و به همین دلیل برای تحلیل سطح فرهنگی باید از سطح زیستی آغاز کرد قانون حاکم در سطح زیستی، اقامت است. قانون حاکم در سطح فرهنگی، سنت و اخلاق توافق و همکاری است. (پارک، ۲۰۱۶: ۵۵۶). در واقع الگوی سرقت به عنوان شیوه‌ای برای تقویت خرده فرهنگ‌های بزهکاری، ظهور و شیوع سایر جرائم اجتماعی را در پی دارد (کمربگی و دیگران، ۱۳۹۸: ۶۸).

این حرکت‌ها از دیدگاه بوم‌شناس‌ها تحت عنوان تمرکز گرایی، تمرکز گریزی و جدایی عنوان می‌گردند. در ابتدا مرکز شهر انواع جمعیت و فعالیت‌ها را به خود جذب می‌کند، پس از آن، مرحله حرکت به بیرون، قشر مرفه و در پی آن، بعضی فعالیت‌های صنعتی مثل کارخانه‌ها و بعد مراکز بزرگ حمل و نقل، مثل ایستگاه‌ها و فرودگاه‌ها به بیرون آغاز می‌شود و پس از آن، محله‌های شهری کاملاً از هم، به خصوص از نظر طبقاتی و فعالیت‌های تجاری مثل عمده فروشی و خرده فروشی، جدا می‌شوند (جیست و دیگران، ۲۰۱۵: ۱۰۵).

با بررسی‌های تاریخی محرز گردید ارتکاب سرقت رابطه تنگاتنگی با وضعیت معیشتی افراد دارد (مجربی، ۱۳۹۶: ۸۵).

برگس (۱۹۲۵) معتقد است که شهرهای نوین الگوی دایره‌های با مرکز واحد پیدا می‌کنند که هر یک از دایره‌ها خصوصیت‌های ویژه خود را دارد، البته برگس اضافه می‌کند که این منطقه‌ها به شکل ایده آل تصویر می‌شوند و عامل‌های طبیعی مثل تپه، دریاچه، رودخانه، می‌توانند شکل دایره‌ها را بر هم زنند. (شیخی، ۱۳۹۴: ۲۳۶).

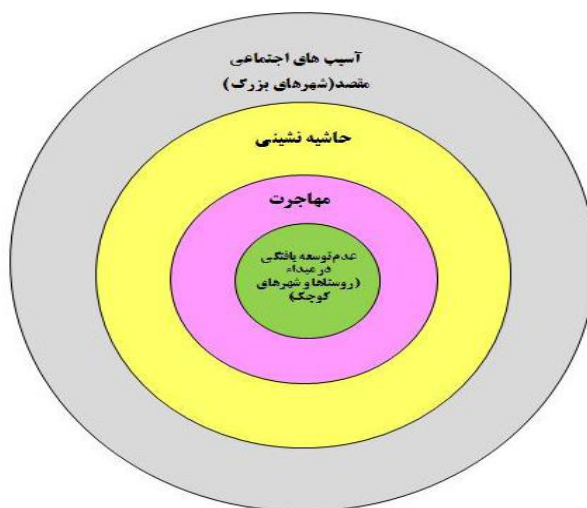
- 1- Robert park
- 2- dominance
- 3- Invasion-succejsiou
- 4- combiosis
- 5- decentralization
- 6- segercqation

چهارچوب نظری تحقیق

مجموعه نظریه‌هایی که در این پژوهش مورد استفاده قرار دادیم شامل نظریه‌های چون جامعه‌شناسی شهری، سازمان یافتگی اجتماعی، ناهمگونی، محرومیت نسبی و تراکم هستند. طبق این نظریه‌ها می‌توان چنان تحلیل کرد که شهرهای کوچک و به دور از مراکز قدرت و ثروت به جهت ناچاری و انواع محرومیت‌ها به سمت شهرهای بزرگ مهاجرت می‌نمایند و به زندگی در حاشیه و اکناف شهرهایی هم چون تهران روی می‌آورند و در این رهگذر با آثار مفرط خستگی ناشی از محرومیت‌های سنگین، نظاره گر وضعیت‌های سطوح زندگی با شهرنشینان شده و سهم خود را در تحقق انتظارات، ناچیز و آمال شان را عقیم و دست نیافتنی می‌بینند و این سبب می‌شود تا مکانیسم فکرشان مختلف و روانشان ناآرام و مستعد ورود و گرایش به بزه و بزه‌کاری گردد.

مدل نظری تحقیق

مدل محقق ساخته تحقیق حاضر، در شکل زیر قابل مشاهده می‌باشد.

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

یافته‌های تحقیق

یافته‌های این تحقیق، به لحاظ نظری منطبق بر تئوری بی سامانی اجتماعی، محرومیت نسبی، نظریه تراکم و جامعه‌شناسی کج روی می‌باشد. بر اساس این تئوری‌ها، هرگونه کاستی در بعد اقتصادی که شاخص‌ترین متغیر این حوزه درآمد خانوار می‌باشد، موجب ایجاد فشار و نارضایتی در افراد می‌شود و این فشار موجب سوق دادن افراد به سمت انواع انحرافات و مخصوصاً انحرافات اقتصادی نظیر سرقت می‌باشد. با توجه به اینکه وقوع

جرم سرقت و بخصوص تکرار آن اثرات مخربی در جامعه دارد لذا یکی از موضوعات اساسی در پیشگیری از جرائم و تکرار جرم، نقش مجازاتهای قضایی و نحوه اعمال آن است و بایستی ابزارها و روش های مجازات حالت بازدارندگی و پیشگیری از تکرار جرم را داشته و امنیت جامعه را تضمین نماید. در بحث نابسامانی، سرقت و تکرار آن از جمله انحرافات اجتماعی می باشد که مجرمان بسیاری بخاطر آن مجازات می شوند. علیرغم اعمال مجازاتهای قضایی بر مرتکبین جرم سرقت، کماکان شاهد تکرار این جرم توسط مرتکبینی که مجازات بر آنها اعمال شده هستیم. در خصوص اثرگذار بودن مجازاتها، گاهی ممکن است تلاش برای اجرای مجازاتهای اصلاح و تربیت و بازپروری مجرمان و حتی تریب و تزیل آنان به جای بی رغبتی نسبت به انجام دوباره جرم، به تکرار عمل مجرمانه منجر شود. ضمناً برابر بررسی های بعمل آمده، نظریه ماموران پلیس این است که اکثر مجازاتهای قضایی اعمال شده موجب تکرار جرم شده ولی نظر قضات بر اثر بخش بودن اعمال سیاست های کیفری فوق بر پیشگیری از سرقت دارد. شش رویکرد و شیوه قضایی و اجرای مجازات شامل: (۱) تخفیف مجازات (۲) تعویق مجازات (۳) تعلیق مجازات (۴) نظام نیمه آزادی (۵) آزادی مشروط (۶) تشدید مجازات، که به نظر می رسد با توجه به مبانی نظری مرتبط با موضوع تحقیق مورد بحث قرار گرفته که در پیشگیری از جرم سرقت و تکرار آن اثر بخش هستند.

جدول های نمونه آماری مناطق شهری

جدول شماره ۳: مبدا مهاجرت در مناطق شهری

مبدا مهاجرت	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
از روستاهای استان	۳۱	۱۱/۸۵	۱۱/۸	۱۱/۸
از شهرهای استان های دیگر	۴۳	۲۶/۸۸	۲۷	۳۸/۸
از روستاهای استان های دیگر	۳۱	۱۷/۶۳	۱۷/۶	۵۶/۵
از کشورهای دیگر	۴	۱/۱۶	۱/۲	۵۷/۷
از شهر تهران	۲۷	۱۰/۵۷	۱۰/۶	۹/۳
بی پاسخ	۱۰	۲/۷		
جمع	۱۴۶	۱۰۰	۱۰۰	

برابر اطلاعات جدول شماره ۳ حدود ۱۲ درصد از مهاجرت ها از روستاهای داخل استان شکل گرفته است. ۲۷ درصد از شهرهای استان های دیگر کوچ کرده اند. ۱۸ درصد از روستاهای استان های دیگر مهاجرت کرده اند. ۱ درصد مهاجرت ها از کشورهای دیگر بوده است.

جدول شماره ۴: مهاجرت و اسکان

مهاجرت و اسکان	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
مهاجر	۶۸	۱۹/۶۵	۱۹/۶	۱۹/۶
غیر مهاجر	۲۶۸	۷۷/۴۶	۷۷/۵	۸۷/۱
بی پاسخ	۱۰	۲/۸۹		
جمع	۳۴۶	۱۰۰	۱۰۰	

طبق اطلاعات جدول شماره ۴، ۲۰ درصد پاسخگوها از افراد مهاجر هستند. ۷۸ درصد پاسخگوها، از غیر مهاجرها هستند.

جدول شماره ۵: مجموع تاثیرهای مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته

متغیرها	ضریبها	
	اثر غیر مستقیم	اثر مستقیم
مهاجرت	۰/۴۹	-۰/۲۰۹
سرقت	۰/۰۶۱	-۰/۲۴۵
مجموع		-۰/۱۶۰

برابر داده‌های جدول شماره ۵، بیشترین تأثیر مستقیم به شکل کاهنده از متغیر مستقل نابسامانی اجتماعی و سپس تأثیر افزایشده مهاجرت بر متغیر وابسته سرقت وارد شده است.

جدول شماره ۶: ضریب همبستگی پیرسون، رابطه متغیر مهاجرت و سرقت

مهاجرت نوع جرم	ضریب همبستگی X	آزمون معناداری M	ضریب تعین
جیب بری	-۰/۰۳۱	۰/۵۷۶	۰/۰۰۱
سرقت از منازل و فروشگاهها	-۰/۱۲۳	۰/۰۲۴	۰/۰۱۵
کودک ربایی	۰/۰۸۸	۰/۱۰۸	۰/۰۰۸
اتومبیل دزدی موتورسیکلت	-۰/۰۷۲	۰/۱۸۹	۰/۰۰۵

برابر داده‌های جدول شماره ۶، میزان همبستگی بین متغیر مهاجرت با سرقت در آزمون پیرسون برای کودک ربایی ۰/۰۸۸ و سطح آزمون معناداری آن ۰/۱۰۸ است که به اطمینان بالای آزمون رابطه معناداری وجود ندارد. افزایش و رواج مهاجرت نمی‌تواند تأثیری در کودک ربایی را در پی داشته باشد. برای بقیه معرف‌ها این رابطه معنادار است چرا که آزمون معناداری آنها اطمینان لازم را دارد.

به نظر می‌رسد، بین متغیر مهاجرت و معرف‌های وابسته سرقت (جیب بری، دزدی از منازل و فروشگاه‌ها، اتومبیل دزدی، جعل و کلاهبرداری) رابطه وجود دارد.

فرض اصلی: بین مهاجرت و معرف‌های سرقت، (جیب بری، دزدی از منازل و فروشگاه‌ها، دزدی اتومبیل و موتورسیکلت، کودک ربایی، جعل و کلاهبرداری) رابطه معنی داری وجود دارد.

فرض صفر: بین مهاجرت و معرف‌های سرقت (جیب بری، دزدی از منازل و فروشگاه‌ها، دزدی اتومبیل و موتورسیکلت، کودک ربایی، جعل و کلاهبرداری)، رابطه معنی داری وجود دارد.

برابر داده‌های جدول شماره ۴، و ضریب همبستگی پیرسون γ و آزمون معناداری، تمام معرف‌ها غیر از کودک ربایی با مهاجرت رابطه معنی داری دارند.

نتیجه‌گیری

مهاجرت به عنوان یکی از عوامل اصلی در تغییر و تحول جمعیت، به دلیل ماهیت خود می‌تواند علاوه بر تغییرات درازمدت، آثار سریع و کوتاه مدتی را بر ساختار جمعیت و ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی مناطق تحت تأثیر به وجود بیاورد. مبحث مهاجرت در شهرها، یکی از بحران‌های موجود و تأثیرگذار در امنیت اجتماعی و بروز اقسام مختلف جرائم و به خصوص جرم سرقت می‌باشد. همه ساله میزان جمعیت و سهم آنها در بروز نا امنی‌ها که بر گرفته از فاصله نامتناسب و ناهمگون توسعه اقتصادی، فرهنگی، علمی، آموزشی، رفاهی و... میان شهرهای بزرگ با شهرهای کوچک و به دور از مراکز قدرت و ثروت می‌باشد، رو به فزونی است. این جمعیت مهاجر که عمدتاً به جهت ناچاری و انواع محرومیت‌ها به سمت شهرهای دیگر مهاجرت می‌نمایند، به زندگی در حاشیه و اکناف شهرها روی می‌آورند و در این رهگذر به دلیل مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در بروز انواع جرائم در شهرها نقش به‌سزایی دارند. در بررسی‌های ما که حاصل بررسی جمعیت شناختی سرشماری‌ها، سالنامه‌های آماری و آمار جرم‌ها در منطقه‌های شهر بود. افزایش جمعیت به بی‌سامانی و افزایش سرقت و انحرافات اجتماعی می‌انجامد. که می‌بایستی همگام با افزایش جمعیت برنامه‌ریزی در افزایش امکانات از جمله آموزش، بهداشت و درمان، مسکن، کار و شغل و ازدواج مورد توجه قرار گیرد و توزیع امکانات در شهرها و استان‌ها متعادل باشد، تا شهر بخصوصی به عنوان شهر مهاجر پذیر در کانون توجه مهاجران نباشد یا جوانی جمعیت به عنوان فرصتی برای رشد، توسعه و تعالی جامعه مورد توجه قرار گیرد. در صورتی که رشد جمعیت با بی‌توجهی و باری به هر جهت بودن روبرو شود فرصت جوانی جمعیت به تهدید تبدیل خواهند شد. پس پیش‌بینی و برنامه‌ریزی برای بهره‌مندی و آموزش جمعیت آن را به عنوان وسیله پیشرفت تجهیز خواهد کرد.

که با برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت، آتیه جمعیت و گروه‌های سنی مختلف و نیازهای آنها را در کانون توجه خود قرار دهند؛ تا از نیروی انسانی جوان برای رشد، تعالی و ترقی جامعه بهره برد. ترکیب این مهاجرها نشان می‌دهد که بیشتر مهاجرهایی هستند که یکسره از روستا راهی تهران شده‌اند. مهاجرهای افغانی به افزایش زمینه‌های جرم کمک می‌کند. بیشتر این مهاجرها، نیروهای بی سواد و غیر ماهری هستند که انتظار کار و اشتغال دارند. شرایط امروز تهران پاسخگوی این خیل جمعیت نیست. بخش بزرگ نابسامانی‌های ناشی از این جمعیت با رفتارهای روستایی و بیکار است که هنوز جذب شهر نشده و جامعه پذیری و فرهنگ شهری را درونی نکرده‌اند و نیروهای رها و اجتماعی نشده که از هنجارها و ارزش‌های روستا و جامعه مبدأ رها شده و در شهر میدان بازی گشادی را احساس می‌کنند و برای گذران زندگی به هر عمل بی قیدی تن می‌دهند. کمک به این مجموعه برای پذیرفته شدن در فرهنگ شهری، اخذ تحصیلات و تسهیل‌های شهری برای موثر واقع شدن در جریان زندگی شهری از مهم‌ترین اقدام‌های لازم است. مهاجرهای تهران، دارای فرهنگ‌های متعدد و متنوع هستند. در صورت امکان بایستی جلوی بعضی از مهاجرت‌های غیر ضروری گرفته شود؛ افرادی که به دلایل اداری و... مهاجرهای غیر رسمی و غیر قانونی کشورهای دیگر هستند باید شناخته شده و به کشور خود برگردند. تهران صحنه برخورد فرهنگ تمام روستاهای ایران با تنوع گسترده است. پس نیاز به توقف مهاجرت گسترده نیاز است. دهه‌ها یا شاید زمان بیشتری برای پذیرش این مهاجرها با فرهنگ‌های گوناگون لازم است. تأثیر نابسامانی اجتماعی بر ارتکاب سرقت از یافته‌های مهم و اصلی این پژوهش است نابسامانی اجتماعی به عنوان بعد اجتماعی کیفیت زندگی در نظر گرفته شده‌اند که موجب جامعه پذیری منفی فرد می‌شوند و به مرور بر رفتار و افکار افراد تأثیر می‌گذارند زندگی در محیط‌هایی که وضعیت مهاجران به صورت بحرانی می‌باشد منجر به شکل‌گیری خرده فرهنگ‌های منحرف می‌شوند که این خرده فرهنگ‌ها، رفتارهای انحرافی همانند سرقت و خشونت را تبلیغ می‌کنند و افراد را به این گونه جرائم تشویق می‌کنند.

پیشنهادات

۱- جلوگیری از مهاجرت‌های بی رویه به شهرها؛ با توجه به این که نقش مهاجرین در بروز سرقت در شهر تهران در تحقیق حاضر به اثبات رسید. شایان توجه است که پدیده مهاجرت در بروز انواع نا بهنجاری‌های اجتماعی و گسترش حاشیه نشینی و زاغه نشینی در شهرهای بزرگ و صنعتی تأثیرگذار است که به گسترش انواع جرم و جنایت و نا امنی منجر می‌شود. لذا ضروری است تا در سطح کلان ملی برای مقابله با پدیده مهاجرت گسترده از روستاها و مناطق کم جمعیت تمهیداتی اندیشیده شود و اشتغال و صنایع کوچک به جای گسترش در مناطق شهری در نقاط مختلف کشور برای کنترل مهاجرت پخش شود. همچنین در شهرها برای جلوگیری از سرقت لازم است تا پلیس پیشگیری را در مناطق زندگی مهاجرین مورد توجه قرار دهد.

۲- تشدید مجازات و اقدامات بازدارنده، به‌طوریکه از دیدگاه مجرمان با توجه به تشدید مجازات، اقدام به

عمل مجرمانه، منطبق با منافع، خواسته‌ها و امیال آنان نباشد.

۳- حمایت از سارقان پس از آزادی: منظور فراهم کردن شرایط مناسب برای کسانی که از زندان آزاد شده‌اند تا از این راه بتوانند به سرعت جذب جامعه شوند و پیوند محکمی با دیگران برقرار کنند و از این طریق احتمال بازگشت مجدد آنان به جرم کاسته شود. متأسفانه این همان چیزی است که در جامعه ما به کلی نادیده گرفته می‌شود. طوری که فرد آزاد شده از زندان به عنوان یک مطرود اجتماعی نگریسته می‌شود افراد جامعه نسبت به وی دید منفی دارند و حاضر نیستند که او را به عنوان یک شهروند سالم بپذیرند. به همین دلیل است که اکثر مجرمان آزاد شده از زندان بعد از مردتی بره ارتکاب مجدد جرایم روی می‌آورند و این عمل آنان در واقع واکنشی به رفتار اجتماع است.

۴- استفاده از رسانه‌ها (دیداری، نوشتاری، شنیداری، الکترونیکی [اینترنتی]) در جهت افزایش آگاهی‌های افراد جامعه و اطلاع از عواقب ناگوار اعمال مجرمانه با ارائه مستندات موجود (وقوع یافته)
۵- برنامه‌ریزی و تدوین جزوه‌های آموزشی ویژه برای مکان‌هایی که بیشتر در خطر سرقت هستند، جلب همکاری ساکنان محل و مسئولان و ایجاد ارتباط دائمی با بانک‌ها، مغازه‌ها و شرکت‌های گوناگون

Reference

1. Deliri Sam (1392), "Measuring Relative Deprivation in Ted Robert's Theory", *Strategic Studies Quarterly*: 813-829/
2. Rafi Pour Faramarz (1393), "Anomaly or Social disorder", Soroush Publications, Tehran.
3. Zanjani Habib Allah (1393), "Population Transformation and Its Problem-making Impacts", *Investigating Iran's Social Issues*, 1st Edition, Tehran, Agah Publications (In association with Iran's Psychology Association).
4. Haghghatian Mansour (1391), "Investigating the Impact of Urban Life on Social Relationships in the City of Boushehr (Louis Wirth Theory Testing)", *University Jihad Scientific Information Website*.
5. Sohrabzadeh Mehran (1393), "Dictionary of Social Anomalies", Sociologist Publications, Tehran Municipality Cultural and Social Studies Head Office.
6. Sotoudeh Hedayat (1394), "Sociology of Iran's Social Issues", 1st Edition, Tehran, Nedaye Aryana Publications.
7. Sheikhi Mohammad Taghi (1393), "Urban Sociology", 3rd Edition, Tehran, Enteshar Publications.
8. Sheikhi Mohammad Taghi (1392), "On Population Sociology", Safir Publication, 2nd Edition, Tehran/
9. Share Pour Mahmoud (1392), "Urban Sociology", Samt Publications, 2nd Edition, Tehran.
10. Ghazi Khanlou Sani, Zeinab (1398), "An Analysis of the Occurrence of Different Thefts in Azimiyeh Karaj in 1394 Emphasizing Preventive Measures", *Karagah Quarterly*, Summer 98, No.48.
11. Kamar Beigi Khalil, Darvishi Farzad (1398), "Petti Thieves, Their Individual and Social Characteristics, Case Study: Ilam Province", *Karagah Quarterly*, Winter 98, No.49.
12. Gilbert Allen, Josef Gagler (1395), "Cities, Poverty and Urban Development in Third World Countries", Translated by Parviz Karimi, Tehran Municipality Public and International Relations Head Office, 1st Edition, Tehran.
13. Momtaz Farideh (1397), "Urban Sociology with an Introduction by Dr. Faramarz Rafi Pour", Enteshar Publications, 4th Edition, Tehran.
14. Mojarabi Hasan, Darvishi Yousef (1396), "Investigating Theft Status in Suburban Areas with a Historical Approach (Case Study: Ardebil Mir Ashraf Subar-

- ban Area),”Karagah Quarterly, Winter 96, No.46.
15. Moghimi Mahdi (1396),”The Impact of Life Quality on the Crime of Theft”, Judicial Law Concepts Quarterly, Fall and Winter 96, No.79,80.
16. Frank,p,. 2010: Capitalism and Underdevelopment in Latin American, New Yourk: Montly Review press.
- 17.Kilory ,A(2017).consum urbation :china social reality ,economic hope ,but incomplete promis.
- 18..Parker, H.,Balox, K.& Newcombes.R(2016)Drug Misuse in Wirral:Study of 1800 Problem drug User. University of liverpool.
- 19.Parker, D,Lajuhen,T, Summala ,h. Anger and aggression among drivers in three European Countries. ACCID anal prev 2002
20. Wirth,Luis., “Urbanism as a way of life” In Hatl,p.k. and Reiss,A.J(ED.),2006: Cities and Society.New York : The Free Press.
- 60 Hale, C. (2016). “Fear of crime : a review of the literature”, International Review of Victimlogy , Vol., 4, pp. 79-150

Social Anomaly and Its Impact on Theft Emphasizing the Phenomenon of Migration (Case Study: Tehran Metropolis)

Hanane Doroshti

Abstract

The present research is intended to determine factors of social anomaly and its impact on theft. As a matter of fact, the increasing growth of population has turned the city into a center of social problems and it makes the social system of the city encounter fast and anomaly changes which are the cause of many crimes including the crime to be investigated here. The main method of this research is of survey type. Simple random sampling has been used in this research which is a non-probable method. The sample volume, based on Koucran Formula equals 146 people including women and men of Tehran residing in migration suburb of Tehran. To collect information, we used the questionnaire tool. The information obtained from the questionnaire has been analyzed with the help of SPSS software. In this research, the migration factor has had higher impact on theft than other factors. In order to avoid the impact of anomaly factor in the crime discussed in our article, it is necessary to prevent unnecessary migration, and population diversity and ethnic residence in urban areas using different stimulus packages, as well. Solving rental housing problems and helping people own their homes will contribute to solving the problem.

Key Words: Social Anomaly, Crime, Theft, Migration

■ ■ ■